

Aquet tipo distingit,
se digui Paula ó María,
tant si 's lleva com va al lit,
jo per tot la portaria,
menos á la Vicaria.

SE

De dijous á dijous

DE homes com lo Dr. D. Bartomeu Robert, no 'n corren p' el mon; fan ben be, un esperit enlayrat, d' escepció ben remarcada.

Anima gran y generosa, cor obert, esperit cult, aymant del progrés y de l' humanitat á quin socors abocá l' esfors de la seua inteligencia, no pas gens escassa; enamorat de la ciencia de curar qu' ab ferm dalé conreava... fou l' amich de sos malalts, consol de moltes familias á las horas de tribulació y pare, mes que res, de sos nombrosos deixebles.

Nomenat catedràtic de la facultat de Medicina, sent encara jove, fou molt prompte, per sos estudis clínics, gloria del Claustre Universitari de Barcelona, qui ja ho era per sos diagnóstichs, al entendre de 'l poble.

Amatént per' socorrer á quins lo cridavan en son auxili, no 's va donar repós, els trenta anys que va exercir de metje á la Comptal Ciutat, essent moltes vegadas, Providencia per curar malalties morals, sempre mes terribles que las físicas, que combatia ab ull certer.

Ab tals condicions, henvolgut de sos compatricis rics y pobres, la figura ben agradosa de 'l doctor Robert, hauria honorat qualsevolga partit polítich que l' hagués pogut haver; mes ell rebutxá sempre 'l que tenia per tara d' un home seriós y sencer, contagiand lo seu valer y las sevas energias; versant tota la substancia y greix de son cervell, en pro de sos germans condolguets.

Cert qu' els polítichs ataleyats en sos quefers, preocupats cad' esquí en son profit... ni menos s' en ataleyavan de la valúa del doctor que el creyan consagrat á sos malalts y á la cátedra, però res mes.

Y ara ve l' acert més gros; la troballa de 'ls catalanistas nomenant son capitost al doctor Robert; la sort, grossísima, de que aquest home, fins y tan invulnerable á la política, enamorat plaònic de son terror, aixó prou, fervorós aymador de las gayas ciencias y arts de Catalunya... entengués: que sa mare Patria, aquesta idolatrada terra Catalana; malalta d' ánima y de cos, demanava un socors qu' ell á ningú may havia rebutxat ¡Com podia rebutxarlo á n' ella!

Ab condicions tals, ab tot un poble al darrera que 'l tenia ben seu desde que sent arcalde de Barcelona, s' havia posat front á front de 'l poder central, representat pe 'l ministre de Hisenda 'a Villaverde, lluytant com novell Fivaller, p' els ciutadans de Barcelona, fou nomenat son diputat, marxant cap á Madrid á fer capitol de cárrechs als governs centrals y esplicarli las bases de Manresa, compendi del programa catalanesch, que tenian per separatista.

Ab quina magestat serena y reposada, va cumplir en Robert son comiat, no cal esmentarho ja que tothom s' en recorda encara. Son triomf á Madrid, fou la fé de vida y lo reconeixement tácit de els drets de Catalunya á la vida moderna, y ja desd' allavoras, may pará la lluyta, ni la prédica fins que ab ayrosa postura... dringant la copa espumejanta, 'l va atrapar la mort.

Tan preuhada existencia, segada al granar, ¡si 'n va deixar de projectes en flor, tots en llohansa de la terra! Per aixó de quants senten l' ideal autonomista, de quants ayman Catalunya en son art y en sa literatura y de tots els qu' estimavan al doctor Robert, tan lliberal y tan demócrata en sa manera de sentir, va surgir lo pensament d'enlayrar un monument que fés sa memoria perpètua y donantli forma tangible la «Lliga Regionalista» va organisar la Comissió executora, que 'l diúmenje proppassat ha posat la primera pedra.

Mercés á la galana tarjeta de convit, que LA TOMASA ha rebut dels dignes president y secretari en Albert Rusiñol y Marquès d' Alfarrás, de quina finura y bon tacte podrian pendre mostra molts que forman en son estol, hem assitit al acte inaugural, qu' han festejat ab cansons y banderas, las entitats catalanescas y una nombra de públich més qu' extraordinari, qu' ha volgut rendir mostra d' admiració y volensa al patrici é incansable propagador, al metje y al home... lluny de banderías políticas, que per res l' atrauhen.

Lo pensament de l' obra que s' enlayrará á la plassa de l' Universitat, d' esquena al temple de la ciencia, es de l' arquitecte Don Luis Domenech y Montaner, ánima de tot lo mohiment autonomista qu' ha conmogut tota l' Espanya, quins travalls ha fet per amor al art y á son company y bon amich lo doctor Robert.

Lo cos del monument, lo forma un castell mitj enrunat, que tè encara trossos de muralla y un torreó. D' entre mitj de las pedras apiloadas, surten grupos d' alegoricas figuras. Al primer terme, un intel·lectual qu' aixeca la bandera autonomista de Catalunya; voltantla, un obrer de ciutat, un miner y un capellá; alegre la vista lo conjunt que 's veu enrera: grupos de pagesos, gent del camp, que corren per atrapar als primers; després mes figuras representant las forsas vivas de Catalunya, que van deixondintse al mirar lo mohiment regional. La poesia y la música Catalanas, fan altre pilót, simbolizadas per l' Orfeo Catalá y p' els Jochs Florals, y senyalant que la música y la poesia foren precursoras del mohiment autònom. Una matrona d' actitud meditabunda, representa 'l ánima de Catalunya, meditant sobre son passat, son present y son pervindre. Després, baixos relleus en bronzo, ab passos de la vida d' en Robert; y al cim de tots flotant al vent la toga de doctor, l' estatua d' en Robert qu' ha de modelar lo genial Benlliure.

Lo boceto, es d' en Joan Llimona' que fará estatuas y baixos relleus, junt ab altres esculptors de la terra que 's disputan l' honor de tenirhi part.

¡Per tothom n' hi haurá!

Lo monument es simbolista com se veu, d' uns doze metros d' alsaria y molt ben pensat, encar que la rancunia política, l' hagi volgut trovar dolent. En Domenech y Montaner, ja pot dormir ben tranquil que sa fama d' arquitecte, un dels primers d' Espanya, no li podran pas minvar ab aquest' obra.

CALIXTE PÍ Y XARAU.

LA VUYTADA

No sabém, á horas d' are
si 'l diputat valenciá
senyor Rodrigo Soriano
s' haurá de nou desafiá
ab algú de la familia
després de llensarne 'l guant
als padrins, nebots y tios,
cosins y oncles valencians,
fent-os veure la padrina
als espanyols tots plegats
que ab tants y tants desafios
estávam sempre ab un ay,
perqué encare som uns sébas
que 'ns creyém que son vritat
aquets lances tan... de lance
del Parlament nacional.

Veusaquí lo que 'n resulta
ja fá bona pila d' anys
de nostras legislaturas:
discusions particulars
sobre si 'l un es més guapo
que l' altre dels diputats;
sobres qui dú la camisa
més bruta ó ha fet més mal
a la Patria ab xerramecas
que fán perdre l' temps en vá
y 'ns pòsan en evidéncia,
cada día més, devant
de las nacions extranjeras
que 'ns tenen per xarlatans,
que tením molta llengueta
y pochets fets... (Deixémho estar)

Mentres hi hagin Còris á Espanya'
hi haurán safreigs nacionals;

y hi haurán sempre desafios,
mentres hi hagi restaurants.

*
*

Encar que la ballém magré,
hém de passá 'l dijous grás
que vé á ser la diada-anunci
del decadent Carnaval
que ja no 'n queda ni casi
resquicias del seu passat.

Avuy ha vingut á raure
á ser sols de quatre gats
un pretext per fer ximplesas
y á la decéncia atacar
ab continúas pocas soltas
cotxinás al cap-de-vall.

(Aixó per las en -mascaras
de la gent de broma gran).

Sort que ja vá reduhintse
lo Carnaval d' any en any
á sé una festa exclusiva
de la canalla elegant
convertintla en festa artística
hónt s' hi veuhen exemplars
preciosos de vius retratos
ben fidelment copiats
de personatjes històrichs
del saber en tots los rams,
que ab tot y ser minia uras
resultan, pe 'l mérit, grans.

Lo ball infantil es digne
de tenir perpetuitat,
perque prova la cultura
d' artistas y d' industrials

que posan á Barcelona
en un lloch molt, pró molt alt,
segons públich testimoni
dels extrangers que aquí hi hán
que s' admiran dels ríchs trajos
dels nostres xichs, que, de pas,
'ls lluheixen ab un garbo
y un salero que no hi há
fora d' aquí qui 'ls hi empeti
la basa: aixó ja se sab.

*
*

Al entrá eix número en prempsa
no tením nota de cao
altra Nota de la Russia,
ni del Japó: si per cas,
quan surti lo següent número
ja ho deixarem enotat
perque 'ls nostres lectors notin
lo curs que segueix .. parat
d' aqueixa guerra en projecte
tan poch extrema-oriental.

*
*

(Lo romano Nozaleda
diu que l' están ensajant
per cantar lo tots 'ls cegos
madrilenys y valencians)

PEPET D L CARRIL

L' etern manxayre

Al simpátich amich y distingit
escriptor D. J. VILÁ ORTONOBES

En justa correspondéncia
al vers que m' ha dedicat
prengui aixó 'ab santa paciéncia,
que jo no soch eminéncia
ni poeta llorejat.)

Corroborant lo qu' explica
dels pobres apuntadors,
jo que serho 'm mortifica,
si vol escoltá una mica
li daré més pormenors.

Era en un poble rural
qual nom no recordo ja,
feyam «La casa payral»
y com que la entrada era un ral
hi va havé un lleno á vessá.

La dama era una senyora
casada ab un fideuher
que la seguía á tot' hora,
y aquella nit, la traidora
se 'ns va perdre ab lo barber.

Anavam desesperats
buscantlos per tot arreu,
y 'ls espectadors cansats
nos demostravan irats
sa protesta á tota veu.

Mes que temple de Talia,
aquell teatro tan petit
semblava la Boquería
allí no mes se sentía
un crit darrera altre crit.

Per fi varen compareixe
y ab curtas explicacions
que va dar ella mateixa...
!lo marit va reconeix:
qu' eran bonas las rahóns!

S' alsá 'l teló, y al moment
donarem comens al drama,
y al sortí ella, com el vent
passá un meló, que furient
s' estrellá als peus de la dama.

Tota la meva fatxada
va inundarse en un segón,
y la dona desmayada

queya, tot deixant marcada
la sabata en lo meu front

Cau lo teló un' altra volta
y 'l marit d' aquella actriu,
qu' era un home poca-solta,
surt, y ab actitud resolta
com si fés comedia, diu:

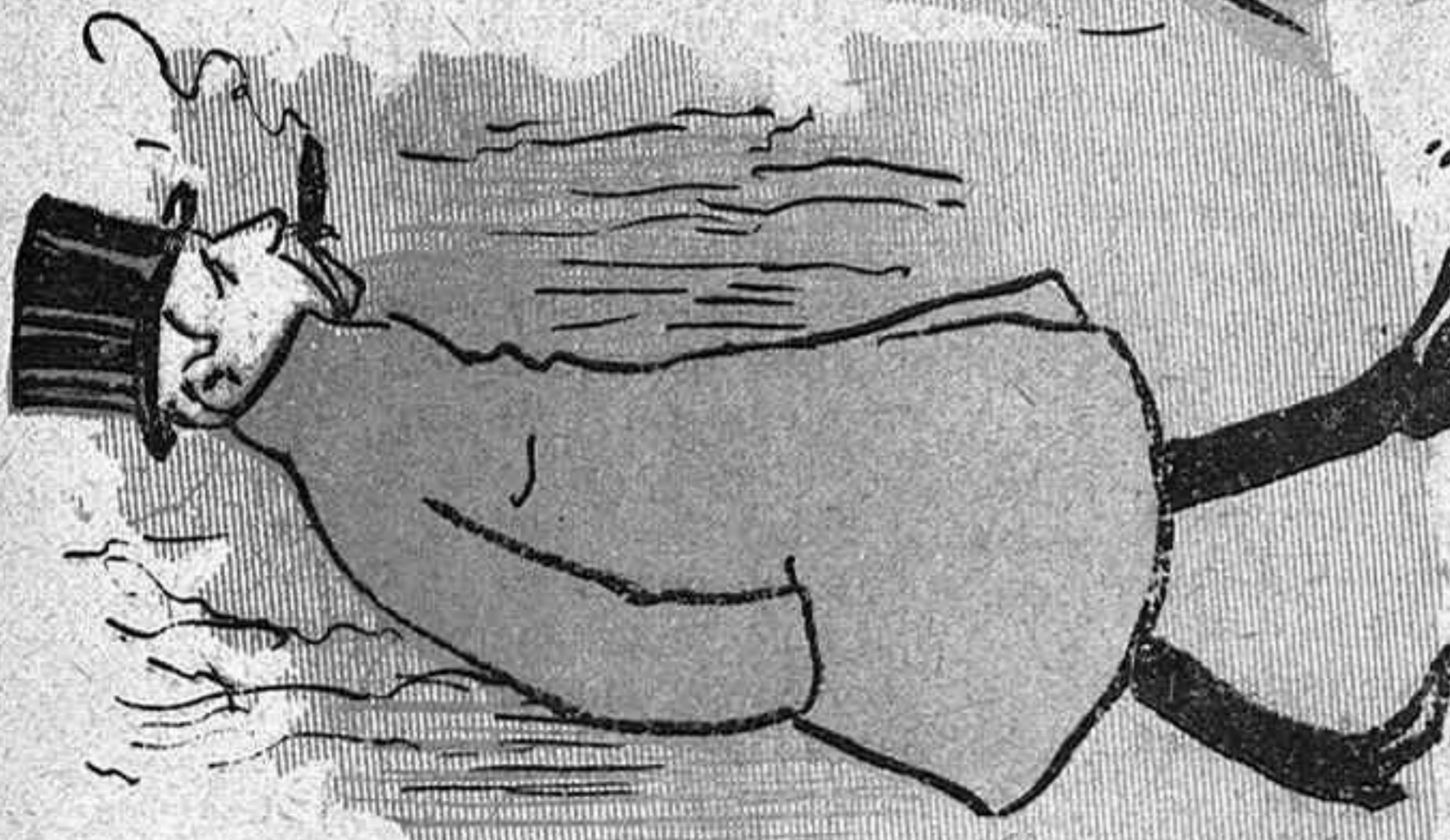
—Senyors, es intolerable
lo que aquí havém presenciá;
fent pagá al just p' el culpable
aquest públich intractable
s' acredita d' atrassat.

Després ab molta energía
va dirme que aquell meló
era á mí á qui 's dirigía,
y, per lo tant exigía
jalguna indemnisió!

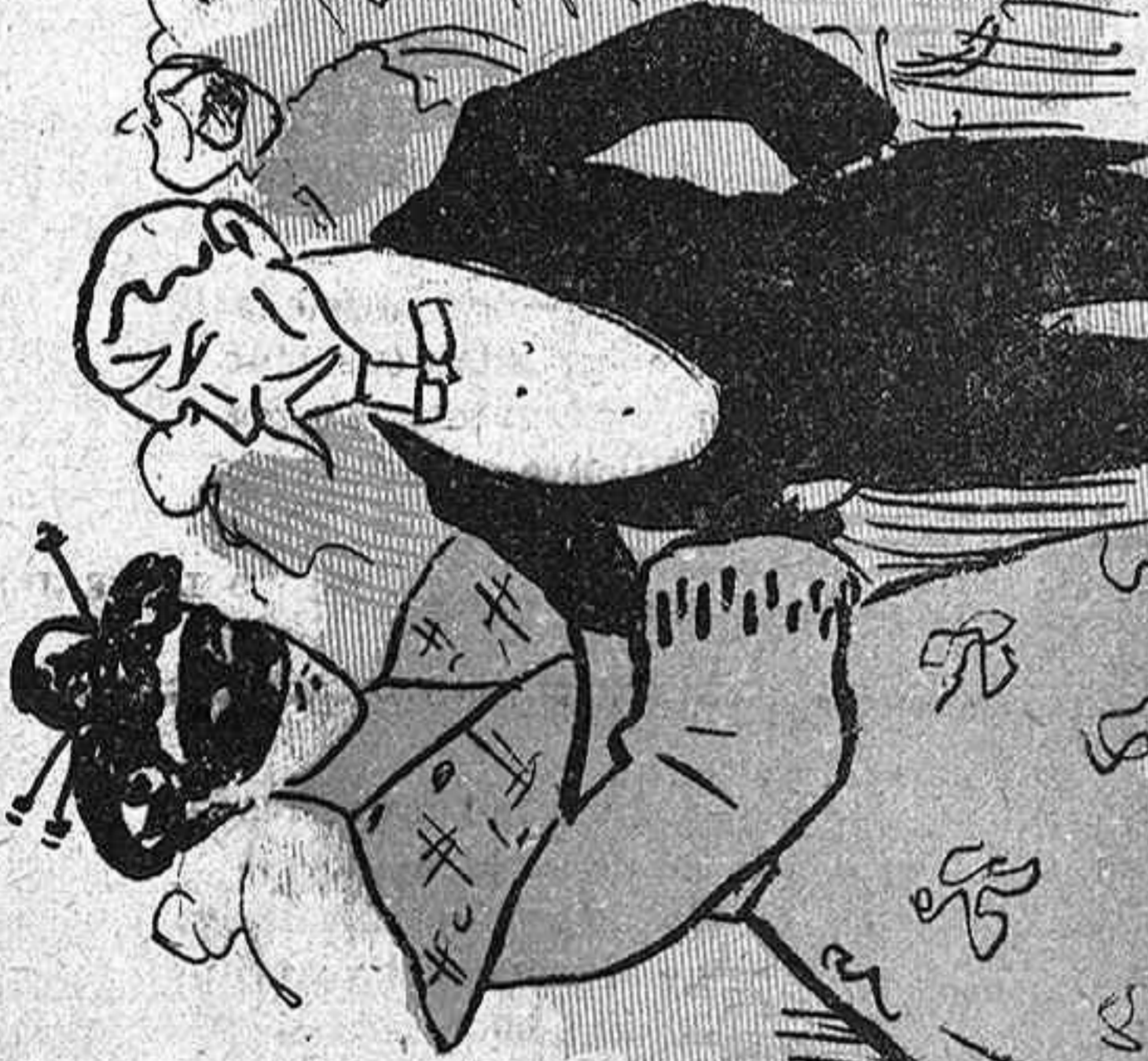
Ja veu, donchs amich Vilá
que no hi 'gut d' escriure gayre:
per poguerli demostrá
qu' es l' apuntadó (y será
en tot temps) l' etern manxayre.

BALDOMERO BONET

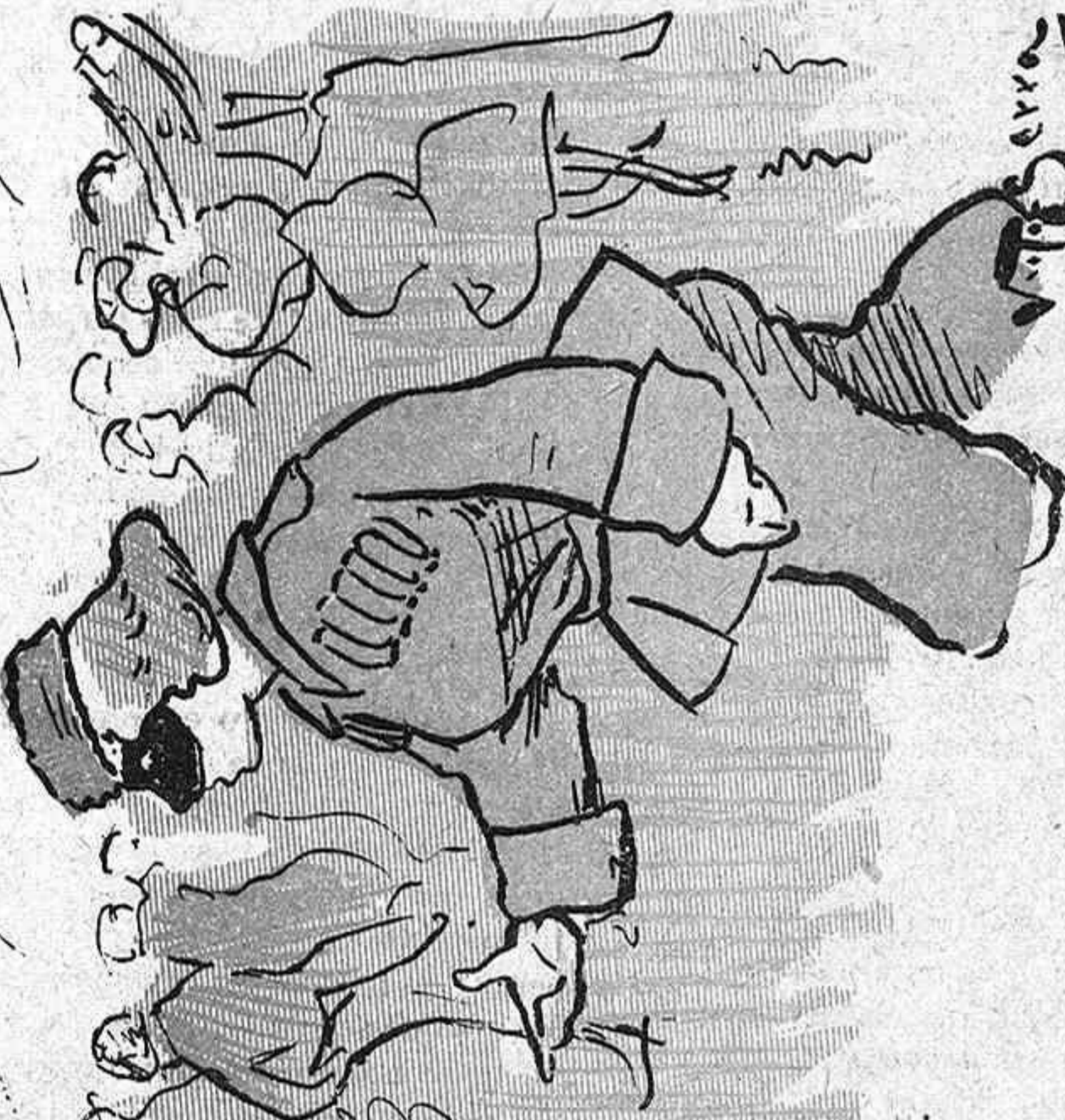
Un primo

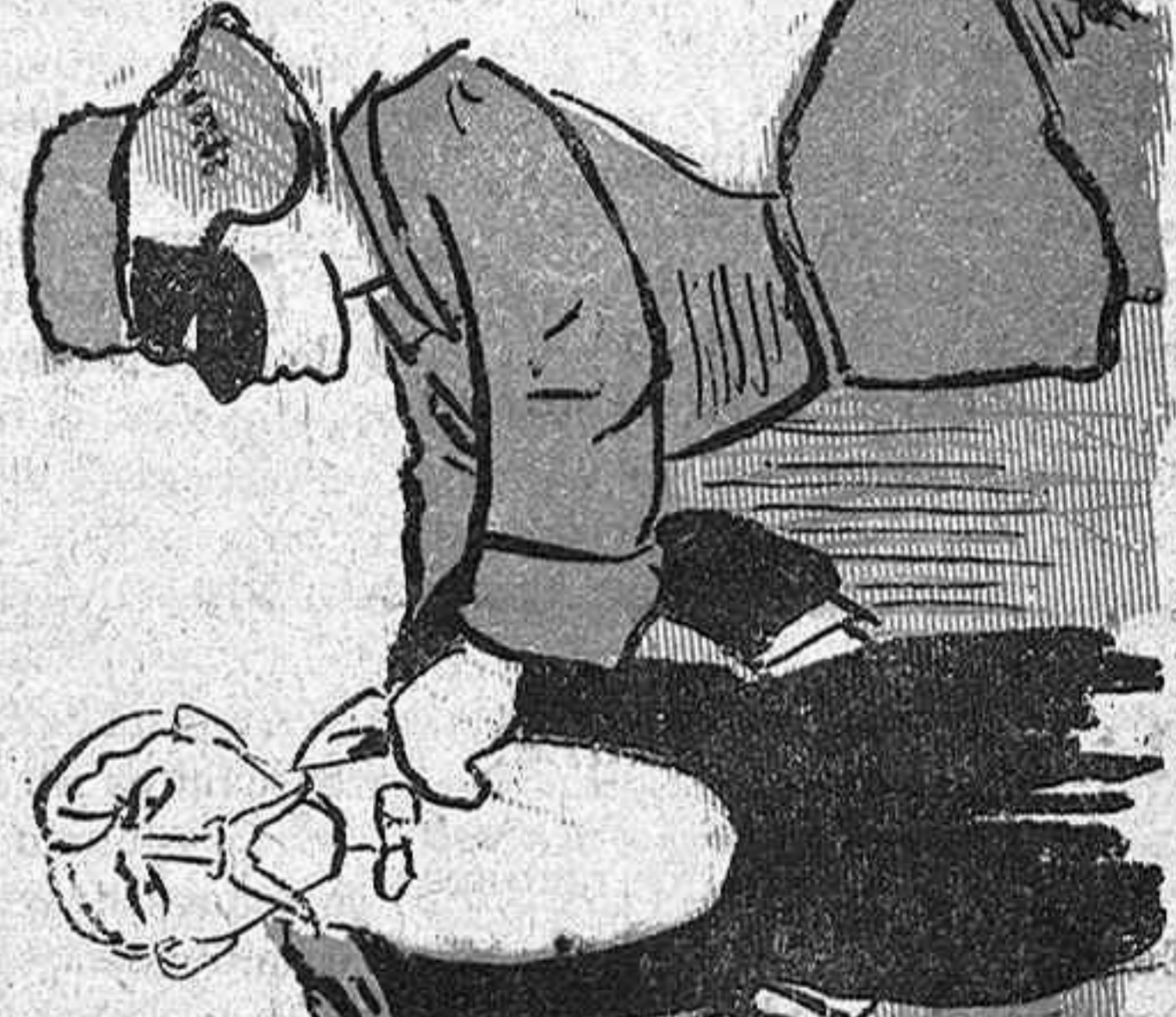
—Me sembla que gosaré,
en lo ball d' aquesta nit.

—Ja tinch japonesa y rusa..
¡pron armarán un bullit!

¡Vive
Eron!

—Veig que no anava pas mal:
¡conflicte internacional!

—Sols lo conflicte 's calma
quan va durias á sopá.

Així la terra s' esberli
á mi cap *guapo* m' enreda,
y á la terra dels melons
hi portaré en Nozaleda.

UN CLAVETAYRE

QUADRET (HISTÓRICH) DE VEHINAT

Lo carrer, está quiet. Lo baylet del clavetayre encén un foch que enamora á copia de manxar. Beu lo últim trago de la ampolleta de vi del esmorzá y agafant ab valenta actitud la corda de la manxa cuyda de que no s' acabi 'l caliu, per estalviarse clatelladas del fadri.

Veyent que tot vá bé s' assenta sobre un caixò, y obrint la boca, comensa a cantar de tal modo, que las vehinas se preguntan una al altre «si fá cria de canaris 'l clavetayre»

—La Paula té unas mitjas
compradas als Encants....

La tabernera de la cantonada treu lo nas per la porta de la botiga y pregunta á la sabatera del costat:

—¿Qui es aquest baladrer, que tant dematí ja treu las mitjas de la ditxosa Paula?

—¿Qui vol que siga? ¡L manxayre d' aquest *fabricant de claus* de mes avall del barber! ¡Lo menos fá tres mesos que canta la mateixa! ¡S veu que hi vá neixer *ab las mitjas* aquest xicot!

—¡Oh! Pro jo no sé -continua la tabernera- qui las treu aquestas cansonotas. ¡Entre «la Paula» y 'n «Frú-Frú» ja acaban d' atabalarme! ¡Valgam Deu! Ara vagi á saber qui es aquest «Frú-Frú» que tothom s' en ocupa?

—¡No s' hi enfundi, Sra. Treseta. 'L que menos es lo nom del gos d' en Comillas.

—¡Pro son cansóns no molt indecentas y avants no s' en sentían!

—«Quina broma que farém
quan hi serém

La tabernera tancant:

—¡Vaja, estiga bona. Aquest noy encare 'm *tacaría* 'ls nervis.

—¡Passihobé!

(La escena á la taberna)

Lo mosso, que no hi es tot, pero qu' es un Tenorio (segòns la dita d' una vehina que no ha pogut *colocar cap noya*) está fregant aixetas, quan entra 'l clavetayre de mes avall.

Aquest es un tipo rodanxó, d' aquells que may s' amohínan; parla molt y sols busca ócasió d' *armar bronca*, per distreurers.

'S diu Salvador, pro els del ofici 'l coneixen per "*en Marata*"

—¡Y bon horal

—¡Ojalá ¿Qué hi ha de nou?

—¿Qué vols que hi hagi? Estava cansat de fer feyna, y vinch á fer la copa, ¡vethoaqui!

—¡Y si, home! ¿Ahont voléu gastar millor la calderilla?

—¡Es lo que dich jo; al menos disfruto de la vida! Quan era á Pamplona á servir al Rey, las *copitas* que feya no tenian fi ni compte!

¡Diné que venia á las meas mans, diner *reventat*!
¡Soch aixis jo; que rodin!....

¡Y encare 'ls joves d' avuy diuhen que disfrutan!
¡Si no sáben lo qu' és disfrutar!

¡Ah! ¡Si això de 'ls claus anés com avants, ja 'm veurias llensar plata! Ara las competencias 'ns doblegan. ¡Y la mala fama que tenim! "¡Clavetayres.. mala gent!" diu tothom. Y al magatzém ni un kilo de ferro florejat volen fiarnos. ¡Mala negada!... ¡Posa, noy!

—¡Ola, burgés! li diu per tot saludo, un vehi, boy entrant. —¡Poch te 'ls has guanyat may 'ls céntims que 't veus d' uu cap de dia al altre!

—¿Que 't creus que f'ig com tú, que vius del municipi?... ¡No soch *de la Fe*, com tu per viure ab l' esquena dreta! ¡Carlino! ¡Pro ja se t' acabaria, ja, la bona vida, si 't tingués al meu *mando*! Ja t' el treuria l' *os* que has arreplegat, anant pe 'l mon ab las banderolas.

¡Romansero! ¿Que aneu á veurer 'ls centímetros que creixen las casas de burots?...

¡No 'm sab gréu que cobréu sense treballar, no!
¡Lo que 'm cóu es que jo hagi d' ajudar á fervos la paga!

—¡Be, noy; posan cinch y deixeho corre aixó!

—¡Pósa, donchs; que l' *arquitecto* paga!

¡Pro si jo manés ja s' os acabaria, ja! Vos posaria una condició per entrar á las brigadas; sobre tot als que aneu ab las banderas. ¿Que á l' hora no sou á püesto? ¡Trenta pessetas de multa! ¿Que plegéu avants d' hora? ¡Cinquanta pessetas!...

—¡Ja espliqueu sopars de duro, de bon mati? (aixó ho diu un xicot magristó que sense donar 'l "Bon dia"-s' asseu á darrera una taula y desde alli espera la resposta)

—¡Fóra estrany, qu' en *Quitroba* no ho trovés malament!-replica 'l clavetayre. —¿Que 't creus que som á Vich? ¡Ls que sou d' allí, estalviéu paraulas; pro quan comenséu *á explicar* dotzenas de gallinas y remats de xays.... ¡es alló de descalsarshi!

—¡Jo may ho he dit aixó! ¡No més estich pe 'l positiu! Al revés de vos que parléu de "trenta pessetas y cinquanta pessetas" y en la vostre vida las havéu vistas! Mes valdria que vígilessiu, al vostre fadri, quan festeja ab la drapayre, en lloch de criticar als de Vich! ¡Enredon! ¡Veniu á predicar y féu com lo Patró Aranya....

—¡Veurás, noy; lo meu fadri no pot anar á mercat de donas, com tu á Vich! Lo que 't diré es que quan jo era á Pamplona....

—¡Salvador! ¡A casa 't demanan!—interromp la seva dona, obrint la vidriera.

—¡Vinch desseguida!.. ¡Posa, noy! ¡Donchs com deya.: jo quan era á Pamplona...

—¿Que vols fé la manilla, burgés?—diu 'l de las brigadas.—

—¡A treballar has d' aná, y no á jugá á cartas!
¡Dropol!

—¿Que la fem ó no?

¡Mira are vé 'l Peret bacallaner y serém quatre!

—¡Bon día y bon horal

—¡Veniu bé, Peret! ¿Faréu la manilla?

—¡Com volgueu!—diu 'l que ha entrat.

Comensa 'l joch entre 'l de Vich, 'l clavetayre, 'l de las brigadas y 'l Pere bacallaner, que es lo qui ha arribat últim.

—¿Y donchs; que no treballém, Peret?
—¡Ca! Vam acabar ahir un carregament de setanta toneladas d' Escocia, y ara fins qu' avisin! que deurá ser tart.

—¿Qui més fells que nosaltres? Jo tot lo día, dali que dali, al peu de la fornal suhant com un ximple. ¿Pro que hi farém?... ¿Perque no carregas, llonza? ¿Aixís jugan á Vich?...

—¡Badó! ¿Que no vens? ¡Mira que t' esperan!

—¡Vinch, dona, vinch! ¡Mato y arrastrol!..

Y 'l joch continuá. Los qui guanyan la primera, donan revenja; després fan qui paga; de manera que passen una horeta ben bona jugant. La dona de 'l clavetayre ja ha tornat tres cops.

—¡Mala negada! ¡Ja vinch, dona!...

¡Apa! de cap al taulell; ó sinó perque no juguéu més bé! —diu acabant lo joch.

¡Posa, noy; qu' aquests son 'ls amos!

Mentres beuhen entra un drapayre, deixant al carrer carro y ruch, ab la bandera corresponent.

—¡Cinch per mi y cinch pe 'l burro!

—¿Que voléu dir que s' els beu, drapayre?

—¡Y á galet!

—Cá! ha de beurer ¡Si ho fá os 'ls pago!

Tothom surt al carrer á veurer com l' animaló s' engoleix 'l such de parra ab lo porronet entre las

dents. La canalla fa rotllo. Alguna dona s' atura. Tot son riallas y exclamacions de sorpresa.

—¡A ver, fuera grupos! ¿Qué ha pasado aquí?

—¡No es res, Rudrigas; un burro que bebe á gaito!

—¡Bueno pues; no obstruir la vía pública!

Tothom riu mes y comensan á desfilar.

La dona del clavetayre cansada d' anar y venir, 'l crida desde 'l portal de casa seva:

—¡Vaja, si vens! ¡Ja están cansats d' esperar!

—¡No callarás, no; mala negada! Encare dirán ser clavetayre! .. ¡Ara fos á fer! 'm podía ben quedar á Pamplona..

Y 'l clavetayre s' en va poch á poch á casa seva ahont feya hora y mitja que l' esperavan per una dotzena de claus de ganxo.

'L drapayre marxa ab lo burro bebedor; 'ls demés tornan á la taberna, y en lo carrer no se sent altre soroll que 'l de la manxa del clavetayre.

Aquest en havent enllestit ab lo qui l' esperava, torna á descansar á la taberna, mentres lo manxayre, ab la veu de fiamblera que Dios le dió, canta alló de:

“La Paula té unas mitjas
compradas als Encants...”

ANDREU RIUS.

Los dos enamorats

A la simpática senyoreta ANGELETA CLARAMUNT Y DALMAU

S' ha post lo sol
fresch ventijol
creuha l' espay;
lo poble inquiet
parla d' un fet
que causa esglay

La bella Agneta,
qu' es pubilleta
del Mas antich,
té la fatlera
d' aná al darrera
del pastó Enrich.

L 'Enrich l' aymava
y may gosava
dirli un sol mot;
y ella ¡pobreta!
sent pubilleta
va dirli tot!

¡Abdós s' aymavan!
un jorn parlavan
do son amor;

son pare al oirlos
aixó va dirlos:
—¡Vaya un honor

Tení una filla
que n' es pubilla
de bens y or,
que molt li agrada
serne casada
ab un pastor!

¡Primer tancada
qu' enmaridada
ab home així!
ans qu' aixó ¡mortal!
Enrich, la porta...
¡Ves lluny d' aquí!

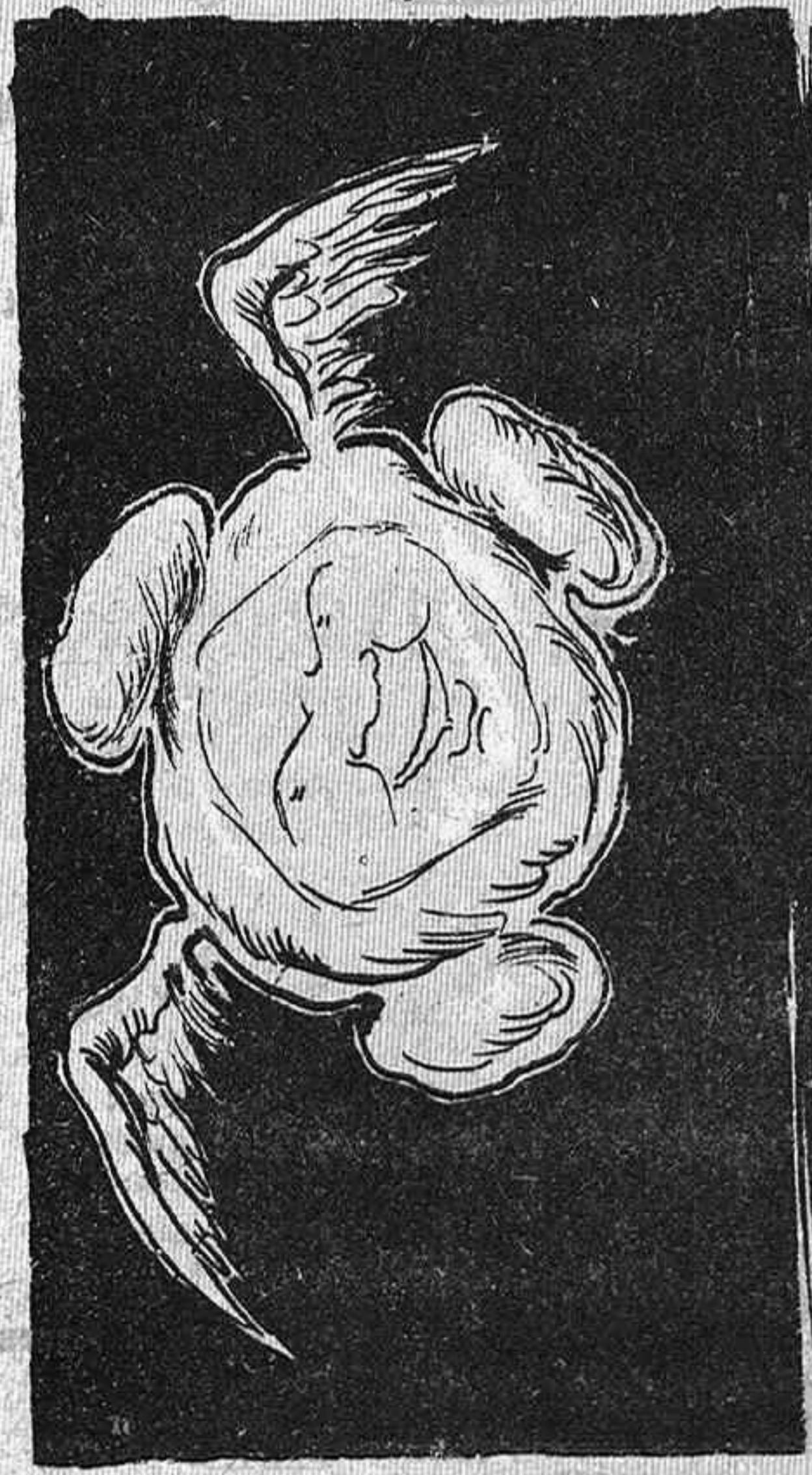
Molt temps ha passat
sens que hagin lograt
lo sí del seu pare;
y per tot, la gent
díu que á un convent
l' han de portar ara.

Mes ¡ay! qu' aixó es cert!...
en un lloch desert
del riu hi han trovat
l' Agneta ofegada...
que desesperada
al fons s' ha tirat.

També hi han trovat
l' Enrich, que clavat
un punyal tenia
en el mitj del cor;
que per son amor
feya temps sofria.

S' ha post lo sol,
fresch ventijol
crehua l' espay;
lo poble inquiet
parla d' un fet
que causa esglay.

RAMÓN AMORÓS ESTEBANELL

d' un modo que 's pert de vista.
Y donchs ¿qué podrém menjár?

en Maura escup y atropella
á la prensa liberal.

Per parlar mal del fulano
qu' es el frare d' aquells tíos
l' hi cau à n' en Soriano
un xàfch de desafios.

TEATROS

NOVETATS

En la actual temporada dona fé de vida solament en los dias festius posantse sarsuelas de gran espectacle á que tant presta l' escenari d' aquest teatro

Las mil y nua noches representada en las passadas festas, ha donat ocasió á ferse grans *calderadas* y á que la Empresa Elías tragués part del riquíssim vestuari que posseheix, causant la admiració del públich tant luxu y propietat.

CATATLUNYA (ELDORADO)

Los chicos de la escuela, es lo titul de la última sarsuela estrenada y quina lletra es dels Srs. Arniches y Jackson Veyan.

Poch tingueren que trencarse lo cap pera fer l' argument de la mateixa ja qu' es un apilot d' escenas conegudas de *El maestro de escuela*, *El monaguillo*, *Colegio de señoritas* y algun' altra, solament que hi han volgut intercalar la nota dramática que resulta bastant forçada.

En quant á la música, 'ns recorda molt á *El cabo primero* y altrás sarsuelas de 'n Caballero, per lo que 'ns estranyá que los cartells portessin los noms de 'n Vallverde y Torregrosa com á autors de las solfas.

En lo desempenyo se distingiren la Srta. Membri-ves y lo Sr, Cerbón que logra fer riurer hasta ab excés, privant aixís que s' vegi lo llautó de l' obra.

La parella Mlle. Flitt y lo negre Jemy ab lo dialech francés *Lo moto negre* en que hi ha intercalat lo ball *Cake-Walk*. han lograt rejuvenir lo teatro y sentirse sumament ap laudits, que dit sia de pas ballan dita dansa ab tots los mohiments y contorsions degudas.

Encare qu' estavan contractats solament per tres dias, sabém que s' ha prorrogat la contracta hasta dil-luns próxim.

Pera avuy está anunciat l' estreno de *Fencha*, parodia del drama de Galdós, *Mariucha*.

GRAN-VIA

S' ha estrenat *Picaro mundo*, que per ser un des-gavell d' escenas conegudas y xistes sapiguts d' al-tras obras, no ha tingut l' éxit que la Empresa debía esperar. La companyia poch pogué fer pera que la obra *surés* no obstant, feu esforços sobrenaturals, lo-grant que hasta en alguns moments s' aplaudís.

Segueixen sent las artistas mimadas del públich las Srtas. Fons y Monverde que ab son *can-can* arre-batan diariament al públich.

Com que la temporada es curta, s' anuncian ja los beneficis comensant demá per lo Sr. Ibañez, al que seguirán los de las tiples Srtas. Fernani, Fons y Mon-terde; per lo tant, creyém se prepara una secció de plens y un bon negoci per las floristas.

TIVOLI (Circo Equestre)

Las atraccions de la setmana han continuat siguent las sis germanas Dainef en sos travalls acrobátichs y Mr. Nino ab sa forsa, imponderable solament á un Sansón.

Pera avuy y ab motiu de ser l' aniversari de la fa-mosa batalla de Tetuan, la Empresa Alegria-Elías ha combinat una extraordinaria funció á benefici dels ca-torse voluntaris supervivents de dita batalla, en que ademés d' un escullit programa executat per lo nu-merós personal de la casa, hi pendrán part la llorejada societat coral «Euterpe» y la banda de la Casa de Ca-ritat ab sos respectius directors Srs. Rafart y Guiteras.

Donat lo fi benéfich de la funció y l' escullit pro-grama de la mateixa, es d' esperar un plé com anys anteriors en aytal dia.

UN CÓMICH RETIRAT

Heretjias

Un filósop de per riure,
tranquil á carta caval,
qual perfil original
no me atreveixo á descriure,
en una certa ocasió
va dictá aqueixa sentència:
—en lo mon sobran la ciencia,
la llum y la discussió.—

Al sentí un renech tan gran,
quina boca es la que calla,
va esclafir una rialla
tota la gent del voltant,
mes ell grave y contundent
sens preámbuls procurá,
la sentència descifrá
de la manera següent:

— La Ciencia, tots ho sabém,
es un element de vida,
á qual misió benehida
rendi homenatge debém.

Ella sonda, escriu, inventa
sistemas útils en gran,
mes també de quan en quan
ab sos invents nos... reventa.

La llum també está probat
que es una materia prima,
á la que tothom estima
per se gran utilitat.

Ella á las regions mes toscas
dona vida y fá vistosas,
mes també llumena cosas
qu' están molt milló á las... foscas

Per fi de la discussió,
qual origen es remota,
n ha surtit y ne surt tota
la preuhada educació.

Ella ab sas aclaracions
instruint nostras maynadas,
mes també moltes vegadas
no porta sinó .. rahons.

Callá l' home; y ab espant
que tota la sang gelá,
vareig poguer observá
que 'ls que estavan escoltant.
prestavan mes atenció
y en sas riallas cessavan
y hasta alguns baix mormuravan:
¡potser sí que té rahó!

EMILI REIMBAU PLANAS

Industrials aprofitats

— Noya; s' ha apujat lo pa.
— ¿Per qué?
— Perque 'ls pobres 'ns engreixavam
massa y no 'ns es hó per la salut.

Sembla qu' un concejal aficionat á las banyas en lo bon sentit de la paraula -s portava un lio ab una Societat entarugadora, quin lio podia portar més d' un perjudici á la nostra ciutat.

Es lo cas, qu' una Companyia de Tranvias havia ofert ab instancia al Ajuntament empedrar de franch un trajecte de via pública, pero 'l concejal en qüestió volia que la Societat entarugadora 's cuydés del servev, pagantli l' Ajuntament, com es de suposar, y á tal objecte feu detenir la instancia de la Companyia de Tranvias.

Ara s' ha descubert lo joch per haver dita Companyia reiterat la instancia.

Convé, donchs, posar en clar aquest assumpto, y si aquet concejal, qui, per mes senyas diuhen qu' es republicà, resulta culpable, convé també que 'ls seus companys lo desautorisin y 'l portin á la sombra si es necessari.

S' han d' acabar aquets negocis bruts que 's realisan á las costellas de la *Pubilla*.

*

Los Srs. Barral germans, tenen fama de bons litógrafos, y no volém llevárlu hi, pero, francament, lo cartell qu' acaban de fixar anunciant sa casa no 'ns ha fet lo pés.

La figura de dit cartell es un verdader enigma, porque si bé es vritat que porta bigoti, presenta una mena de cabells, un parell de bultos al pit, un devantal y unas calsas amplassas que fan creure que no 's tracta d' un home.

A ixís com lo pintor Ormanaja després d' haver pintat un gall se veje precisat á posarhi sota: "Esto es un gallo" creyém que 'ls germans Barral haurian de posar sota la figura esmentada: "Aixó es un home" puig de lo contrari, tot hom pensarà que 's tracta d' un hermafrodita, ó d' un *gall-gallinot*, com se diu vulgarment.

*

No se lo que tenim los homes d' aquesta terra, pero 'l *certus* es que sería difícil trovar altre lloch, ahont los homes tinguessin mes bó ab las *senyoras*.

Vé una companyia estrangera ab donas guapas, donchs a tenim segur que la bona part d' ellas no tornan al seu país, quedantse aquí pera regalo d' algun barceloní *llaminer*.

Arriva una *troupe* composta de *manzelles* ó una secció de germanas —al menos s' ho diuhen— d' aquestas que fan cabriolas y tamborellas en lo Circo Equestre, donchs, tingan per segur qu' aquí queda desfeta la *germandat*. D. Pau se queda la gran. D. Pere la mitjana, etc. etc.

Trovantse are aquí las sis germanas Dainef, sentiriam que á causa d' algun *ganxo*, 's trenquessin 'ls llassos de la familia.

Nada; que 'ls homes d' aquí tenim *ganxo* ó quartets per gastar qu' es lo qu' ellas volen.

*

Pera anar bé es precis vendre alguna cosa, porque 'ls que som senzills consumidors sempre ballém ab la mes lletja.

Tot just se parla de l' augment de las farinas. los forners ja 'ns apujan lo preu del pa; s inicia una sequedat, los taberners ja 'ns apujan el vi; hi ha por de que 'l Govern augmenti las contribucions, y propietaris é industrials á la una, aumentan los lloguers y tota classe d' articles.

Ara mateix, l' Ajuntament ha tingut á bé, fer pagar drets d' entrada per la verdura á alguns pagesos provehidors de maru anys, y ja tenim que las verduras nos costan un ull de la cara.

De modo qu' aquí, com á tot arreu, es convenient pagar contribució grossa ó petita, porque al cap de vall qui la paga es sols lo consumidor.

Lo poble qu' ha de comprar y no pot vendre mes que 'ls trastets de casa, en cas de necessitat, es sols l' *e ce homo* de la *passió* que 's desenrotlla entre tirans y juheus.

*

Després de *muchas idas y venidas, muchas vueltas y revueltas* los liberals... demócratas (aguantemnos) han constituït la Junta provincial.

Entre aquesta Junta hi figuran D Bartomeu Bosch, qui encare no fa quatre dias feya ali ab los conservadors. Per lo tant *me rio yo de los peces de co ores* y de la democracia d' aquesta gent.

Sort tindém que tots los miracles que fassi aquesta Junta 'ns los podran plantar al clate l.

*

La veritat es que progressém

La despreocupació y l' anunci ja s' han ficat fins en lo mateix temple de Deu.

Ja 's reparteix programas de funcions teatrals en las iglesias.

L' altre dia, en la de Santa Madrona, l' escolanet reparitia als devots lo programa de la funció que debía efectuar-se 'l 31 del mes passat en lo Centre Católich de Santa Madrona, qual funció 's componia del drama en tres actes *El Ejemplo* y la pessa *Sebas al cap*.

Un pas mes, y en las iglesias s' hi anunciarán las funcions del Edén Concert y altres centres de *perdicó*, si no s' instala'n las sagristias pera recreo dels *bejatos* un cuadro de *cante y baile flamenco*.

¡Olé ya!

*

Los periódichs han donat compte ab tots los seus pels y senyals del desafio de Sr. Soriano ab lo Sr. Royo Choves.

Y preguntém nosaltres.

¿De quant ença 's permeten los desafios á Espanya, y si no 's permeten perquè no 's castiga degudament als que 's van á batre en lo mal anomenat *campo del honor*?

Si 's tractés de dos pobres, qu' ab lo ganivet á la ma, volguessim dirimir sas diferencias, ja 's cuydarian las autoritats de reprimirlos degudament.

¿Es que hi ha molta diferencia dels pinxos de levita als de brusa?

Per nosaltres no n' hi ha mes que la del traje.

*

En Lerroxx va queixarse en lo Congrés de que las monjas amohinessin á Miss Mina Alix, (l' artista que caygué á Madr t desde son automóvil) al objeete de que 's confessés.

Pero 'l Sr. Lerroxx no digué res de la plaga de reporters qu' amohinavan á Miss Mina Alix tant com las monjas.

Reporters, monjas y capellans, son las tres plagas mes terribles que poden caure sobre una persona.

Pero contra aquestas plagas hi ha l'energia de qui las veu caure á son demunt.

A la primera embestida es precis deixarlas fora de combat, puig si se las tracta ab complacencia una sola vegada, ja no hi ha modo de treueselas de sobre.

*

Diuen que 's farà una tirada dels discursos qu' en Mauri ha pronunciat en lo Congrès en defensa de 'n Nozaleda.

Perfectament, y si ha de fixarse lo número de exemplars de la tirada, proposém qu' aquesta arriui al núm. 100.

Es lo número que li convé més.

*

Comunican de Niza que en lo camí de Cannes un automòvil que portava cinch personas, va xocar ab un carrutge en que hi anavan dugas senyoras. La primera d' aquestas senyora va quedar morta en l'acte y l' altre en molt mal estat.

Diguém com en la sarsuela:

«El automòvil mamá,
es una cosa, etc. etc.»

*

A l' hora de tancar aquet número no sabém que 'l senyor Rodrigo Soriano hagi tingut cap més desafió.

Aixo 'ns consola, perque si 'l Sr. Rodrigo 's proposa ser politich y desafiarse, un dia ó altre s' en farà la pell.

Los polítichs no han de tenir altres adversaris que 'ls contribuyents. Contra d' aquets han de dirigir solzament los seus atachs.

Los polítichs ja consideran com un axioma dels mes evident, lo ditxo de que «llops ab llops no 's mossegan.»

*

Diumenje passat va efectuar-se l'acte d' anar á depositar una coroda á la tomba dels defensors de la República, mor.s á Sarriá l' any 1874.

Aquest acte resultá com sempre, grandíols, tendre é imponent haventse pronunciat alguns discursos á la memoria dels que moriren com á bons, en defensa de la llibertat.

Un dels supervivents del fet que 's commemorava, 'l senyor Palet de Nubi, digné qu' estava disposat á renovar-lo, sacrificant sa vida per l' adveniment de la República.

Las comissions republicanas reunidas á Sarriá, 's dissolgueren pacíficament, sens necessitat de que la guardia civil qu' allí hi havia apostada, tingué d' intervenir per rés en aquell hermós acte.

*

Lo darrer dilluns va celebrar la Societat Coral Euterpe (primera en Espanya) lo 51 aniversari de sa fundació, ab un sopar de primera.

La festa va resultá anmadíssima, havent donat sas escusas y declarat sa adhesió á la mateixa, los mestres Srs. Goula Fiter, Sadurní, Perez Cabrero, Borrás de Palau y 'ls Srs. D Joan Elias, Molgosa (J. O.) y 's amitjana.

Lo sopar fou servit d' amich com se diu vulgarment, pe 'lsóci Sr. Fosalvas, que en lo referent á assumptos culinaris, se mereix, si ja no 'l té, un diploma d' honor.

A l' hora dels brindis, pronunciaren discursos d' alabansa y de desitj de progrés pera la institució coral los mes-

tres, Srs. Ribera (J.) Garcia Robles, Martinez Imbert, Rafart, Gimenez (pare y fill) y 'ls Srs. Caballé y Manau, reasumnt les brindis lo President de la Societat, Sr. Marondo.

En lo calor de la festa 's digué que pera la prospera temporada 's preparan grans novetats, entre ellas la d' ajuntar al coro una secció de sopranos, dirigida per una professora.

Los compositors que 's trovavan presents se comprometeren á escriure ab desti á "Euterpe" novas composicions; haventse compromés també lo Sr. Ribera (D. Joseph) á lo grar de son germá, lo reputat mestre D. Cosme, qui fa molts anys no escriu, la confecció a' una nova pessa musical.

Sabém que 'l coro de aquesta societat ha realisat un notable augment, entranhi un aplech de joves, que feren gala de sas bellas condicions en lo concert que s' improvisá al final de tan agradable festa.

PREGUNTA

Estimats escriptors de LA TOMASA
que be en prosa ó en vers
expreméu tot lo such de vostras pensas,
com qui res te que fér,
jó que soch vostre amich, are os pregunto,
y créch contestaréu!
¿Per que 'ls homes portém pantalóns
y las donas faldillas? ¿Per qué?

JOSEPH VILÀ ORTONOBES

Las penas de la meva ánima
son com las onas del mar,
que 's tornan á fer á centas
per una que s' en desfá.

Que 't dediqui els cants meus
vols desdixada...
¡Demana al mar repós,
dolçó á sas ayguas!

ANTOLÍ B. RIBOT.

Correspondencia

Montabliz; Anirá l' article y alguna cantarella.—Pep Regadora: Es veritat que no 's coneix cap cástich pe 'l delicté de fer versos dolents, pero tindria de serhi—Enemich; vosté també es enemich del cervell.—Rampells; Los monólechs han de tenir molt *chic*, condició, qu' al nostre entendre no té 'l que 'ns envia.—Pepet de Vilafranca; Aceptada "Flor marcida".—Albertet de Vilafranca; De vosté, 'l primer epigrama, 'ls altres son massa bruts.—P. P. C.—La última es massa de sala y arioba.—R. Neeh; Aprofitaréu alguna "es purna".—Pau; Porta un nom que ni fet exprés, Toribi Q; Anirá la curta. Lloró M.; ¡Ex! La seva poesia es tan asquerosa com lo seu pseudónim.

Quedan cartas per contestar.

LITOGRAFIA BARCELONESA
SANT RAMÓN, 6. - BARCELONA

Un marino

excéntrich

Martí

Pot ben dirse d'aquet socio
que s' en va cap á Marsella
que navega sobre un bot,
pero un bot de ví d' Alella.